

Brezmejni prostor uma

ZALA DOBOVŠEK

SAD SAM Lucky hrvaškega koreografa in performerja Matije Ferlina spada v razvojno linijo njegovih solističnih nastopov z naslovnim imenskim korenem »SAD SAM«, ki je obenem besedna igra, vsakič znova nadgrajena s pripono kot napovedjo tematskega okvira predstave. Sicer ponovno dvoumna beseda Lucky je to pot povsem nedvoumno posvečena Srečku Kosovelu, s čigar poezijo se Ferlin v sodelovanju z dramaturgom Goranom Ferčecem sooči v skrajno razpršeni performativni gesti, predvsem pa – kar je še posebej dobrodošlo – v luči narodnostne distance in odmika od privzgojenega odnosa do našega ključnega pesniškega akterja. Za izhodišče nemara prav ta (nacionalni) anorganski odnos Ferlina zapelje na plodovit inspirativni in lokalne neposrednosti razbremenjen teren, a ga zato pahne v neke druge ekstreme, ki so nemaleokrat izmaknjeni rraciu in kanonizirani pesniški privzdignjenosti.

Ferlin Kosovela (pre)bere večdimenzionalno, staplja se z njegovimi prikritimi substancami, pesnikov um in umetniški prispevek razgrinja z razširjenim spektrom odrskih zlitin besed, prostora in giba. Kosovelovo srhljivo vizionarstvo je že všteto v izhodišče, je nekako samoumevno, zato se Ferlin v globino pesnikovih misli spušča še skozi verigo gibalnih metod, ki silijo v telesni preris ekspresionizma in konstruktivizma. V tej sorodni asociativni plesni govorici, zapolnjeni s tiki, spastičnimi, nedokončanimi in v prazno potisnjenimi gibi, izvajalec rezonira pesniške predloge in se pri tem neprestano arbitrarno, že kar shizofreno osebno-stno razstavlja: razslojevanje med njim in pesniškim objektom izgine, mehaničnost in zamaknjena zavest premešata dve individualnosti – pojava na odru postane simbol, odmev, približek, izgublja konkretnost, a je hkrati pretresljiva v metaforični ostrini.

Prvi del dogodka je zasidran na temeljih Kosovelove poezije, ta iztočnica se postopoma staplja še z izvajalčevimi osebnimi izreki, in Ferlin se previdno, toda nikoli dokončno, spodmakne pesnikovi dominanci, njegovo »neposredno« prisotnost vse bolj redči in jo podtalno vpisuje v zasebno okolje. Idejne (religiozne, politične, intimne, revolucionarne) Kosovelove samospraševalne nastavke nenasilno in po drobcih vnaša v svoj obstoj, pri tem pa z lucidnim ironičnim odmikom in inteligentnim humorjem predstavo uokviri v nepopisno dvoličnost mrakobnosti in komičnosti – s sklepnim motivom apokalipse, ki jo z drhtavico na več čutnih nivojih vzpostavi glasba Luke Prinčiča. In ker je Kosovel tudi oziroma predvsem pojem oblike in strukture, se v znamenju skrčenega, temačnega, precej izpraznjenelega ambienta izlušči še dodatna metafora, ki se kaže v kontraučinku zamejenega prostora.

Če kvadratni, s sajami posut podij dojamemo kot prisposodbo posameznikove (fizične) nesvobode, se onkraj nje sočasno, kakor v svetovju uma, razpira neskončna možnost domišljije, mentalnih izzivov in totalne razpuščenosti pravil. Matija Ferlin v SAD SAM Lucky znova potrjuje izjemno izvajalsko nadarjenost in intelektualno širino, ki ju prepoznavno posreduje nepretenciozno, primerno zakodirano, pa vendar zmeraj z neizbrisnim pečatom.

OCENA

Performans

Matija Ferlin:
SAD SAM Lucky
 koreografija in izvedba
Matija Ferlin
 Zavod Emanat, Stara mestna
 elektrarna
 prva ponovitev 25. 4. 2012